

10 хил. жители — 15·2. Презъ войнитѣ, отъ 1913 до 1918 год., за първата група процента е 7·9, за втората — 5·5, а за третата — 6·3. Следъ свършването на войнитѣ и настъпването отново на мирни години, процентътъ на подновяването и нарастването на голѣмитѣ градове изпъква още по ясно: презъ периода 1919 до 1926 г. тукъ сж построени 42·8% отъ всички преброени на 31. XII. 1926 год. сгради. Въ градоветѣ отъ 10 до 30 хил. жители тоя процентъ е билъ 24·0, а въ тия до 10 хил. — 23·5.

Отбелязаниятъ процесъ на подновяване и бързо нарастване презъ последнитѣ години особено силно се проявява въ 5-тѣ най-голѣми градове на Царството. Повече отъ половината на сградитѣ въ София и Бургазъ сж построени презъ годинитѣ 1919 до 1926 включително. Въ София само 1·4% отъ всички сгради сж построени преди 1880 год.; $\frac{4}{5}$ отъ сжщитѣ сж направени отъ 1900 г. насетне, ще рече презъ последнитѣ 26 год. Това нарастване, очевидно, се дължи, както на бързото и непрекъснато увеличение броя на държавнитѣ и други служители, особено следъ войнитѣ, така и на стопанското развитие на града. Въ него наредъ съ търговията, бързо се развива и индустрията. Малко по друга е стопанската физиономия на Бургазъ. Тамъ бързото развитие и увеличение на града трѣбва да се отдаде преди всичко на изключителното развитие на търговията. Другитѣ голѣми градове: Пловдивъ, Варна и Русе сж нараствали по-бавно. Относително най-малко сгради следъ войнитѣ сж се построили въ Русе, сетне въ Варна. Това забавяне трѣбва да се отдаде на загубването на частъ отъ хиндерландитѣ на тия два града.

Изобщо взето, процентътъ на построенитѣ следъ войнитѣ, отъ 1919 до 1926 год., сгради въ градоветѣ съ повече отъ 30 хил. жители е много по-голѣмъ отъ съответния такъвъ за всички останали по-малки градове, взети заедно. Отъ градоветѣ съ повече отъ 20 хиляди жители само Сливенъ, Шуменъ и Пазарджикъ иматъ по-голѣмъ процентъ сгради, построени преди 1880 г., отколкото съответниятъ такъвъ за всички градове.

Почти напълно е подновенъ гр. Свиленградъ, който още преди войната бѣше опожаренъ и разрушенъ.

Най-слабо сж подновени и увеличени градоветѣ по южнитѣ склонове на Стара-планина и по севернитѣ такива на Сръдна-гора, като Копривщица, Етрополе, Сопотъ, Карлово, Каваклий и др., тамъ дето съобщенията сж по-слаби и поминъка на населението по-труденъ. Обратното е въ сила за градоветѣ, заобиколени съ плодородни полета, на кръстопътища или пристанища, тамъ, дето изобщо стопанския животъ е по интензивенъ, а, следователно, привлѣкателната сила и възможността за преживяване по-голѣма, като Борисоградъ, Бѣла Слатина, Анхиало, Фердинандъ, Нова Загора, Хасково, Луковитъ и др.

Повече отъ новопридобититѣ градове по южната граница не сж могли да се подновятъ въ широкъ мащабъ до края на 1926 г. Най-

много сгради следъ войнитѣ въ тия градове има построени въ гр. Ахтополъ — 81·7%, сетне въ Свиленградъ — 57·4% и Дьовленъ — 43·7%. Въ останалитѣ отъ тия градове презъ сжщия следвоененъ интервалъ отъ време сж построени по-малко отъ 20%.

Интересно е да се отбележи, че разпредѣлението на сградитѣ по предназначение въ градоветѣ на отдѣлнитѣ окржзи е различно. Следващитѣ относителни числа потвърждаватъ това.

Таблица 4. Разпредѣление на сградитѣ по предназначение.

Tableau 4. Répartition des bâtiments d'après leur destination.

Окржзи — Départements (Градове — Villes)	За живѣне Pour habitation	За живѣне и за др. цели Pour habitation et autres buts	За други цели Pour autres buts
	На 100 сгради се падатъ Proportion sur 100 bâtiments		
1. Бургазъ — Bourgas	62·3	14·1	23·6
2. Варна — Varna	76·5	10·0	13·5
3. Видинъ — Vidin	69·1	8·3	22·6
4. Вратца — Vratsa	68·5	10·2	21·3
5. Кюстендилъ — Kustendil	66·5	10·9	22·6
6. Мъстанли — Mastanly	53·3	22·9	23·8
7. Пашмакли — Pachmahly	46·0	30·1	23·9
8. Пегричъ — Pétritch	55·2	12·5	32·3
9. Пловдивъ — Plovdiv	64·8	11·5	23·7
10. Плѣвень — Pléven	64·3	11·2	24·5
11. Русе — Roussé	67·6	10·0	22·4
12. София — Sofia	61·5	12·1	26·4
13. Ст. Загора — St. Zagora	67·0	12·0	21·0
14. Търново — Tirnovo	59·7	15·3	25·0
15. Хасково — Haskovo	58·1	13·4	28·5
16. Шуменъ — Choumen	59·8	13·0	27·2
Всичко — Total	64·3	12·3	23·4
Гр. София — Ville de Sofia	74·4	13·2	12·4

Най-малко сгради за живѣне има въ градоветѣ, влизаци въ новопридобититѣ окржзи. Следъ тия последнитѣ идатъ окржитѣ отъ старата територия, въ които влизатъ сравнително по-малки градове. Относително повече сгради отъ първата група има въ голѣмитѣ градове. Въ това отношение гр. Варна държи първо мѣсто. На всѣки 100 сгради тамъ 75 сж обикновени кжщи. Следъ Варна иде Русе, сетне София и т. н.

Това явление се лесно обяснява като се вземе предъ видъ обстоятелството, че въ България малкитѣ градове носятъ отчасти селски характеръ. Въ тѣхъ се срѣщатъ доста земеделски стопанства, които налагатъ строенето на хамбари, яхъри, плѣвни и пр., все сгради за покриването стопанскитѣ нужди на населението.

3. Голѣмина на сградитѣ. — Единъ отъ обективнитѣ признаци, по които може да се сжди за голѣмината на сградитѣ е застроената площъ. Като общо правило, би могло да се приеме, че колкото площта, върху която е построена една сграда, е по-голѣма, толкова и сградата е по-голѣма, и обратно. Рѣдки сж случаитѣ, дето на малка площъ се строи високо здание. Разбира се, че голѣмината на сградитѣ зависи още и отъ голѣмината на града, ала все пакъ се забелязва една правилностъ въ разпредѣлението на сградитѣ въ всички градове на Царството, взети заедно,